
	Шымкент университеті	
	Сапа менеджмент жүйесі Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты	беті. 1 из 11

БЕКІТЕМІН
Шымкент университеті
ректоры, п.ғ.д., профессор
Н.А. Сейітқұлов
 « 10 » _____ 2023 ж.

САПА МЕНДЖМЕНТ ЖҮЙЕСІ
МҮДДЕЛЕР ҚАҚТЫҒЫСЫН БОЛДЫРМАУ

СТАНДАРТЫ
СМЖ ШУ УС 01-32-2023

Қызметі	қолы	А.Ж.Т.
Келісілді:		
Академиялық мәселелер және стратегиялық даму жөніндегі проректор		Керімбекова А.А.
Стратегиялық даму және ішкі сапаны қамтамасыз ету департаментінің басшысы		Айдарова А.А.
Заң қызметінің басшысы		Асилханов Н.С.

Қызметі	қолы	А.Ж.Т.
Өзірлеген:		
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметі басшысы		Айтжанов Т.А.

Құжаттың жарамдылық мерзімі: « <u>27</u> » <u>10</u> 20 <u>23</u> ж. « <u>27</u> » <u>10</u> 20 <u>26</u> ж. Дейін ұзартылды: « <u> </u> » _____ 20__ ж.	Енгізілді: № <u>42-24</u> бұйрық Енгізілген күні: « <u>27</u> » <u>10</u> 20 <u>23</u> ж.	СМЖ ШУ УС 01-32-2023 Басылым 1 Тіркеу № <u> </u> Көшірме № <u>1</u>
---	--	--

	Шымкент университеті	
	Сапа менеджмент жүйесі Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты	беті. 2 из 11

Мазмұны

- 1.Жалпы ереже**
- 2 Жауапкершілік және өкілеттік**
- 3. Мүдделер қақтығысын анықтау**
- 4. Мүдделер қақтығысын реттеу**
 - А. Қосымшасы Танысу парағы**
 - Б. Қосымшасы Өзгерістерді тіркеу парағы**

1.Жалпы ереже

1.1 Осы «Шымкент университеті» (бұдан әрі – Университет) Мүдделер қақтығысын болдырмау жөніндегі Стандарты (бұдан әрі – Стандарт)

	Шымкент университеті	
	Сапа менеджмент жүйесі Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты	беті. 3 из 11

университет қызметінде азаматтардың, университеттің және оның қызметкерлерінің құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыру және функцияларды жүзеге асыру кезінде қолданылады.

1.2 Осы Стандарт «Білім туралы» ҚР Заңына [1], «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» ҚР Заңына [2], Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне [3], Жарғыға [4], Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартқа [5], Ішкі тәртіп ережелеріне [6] және Университеттің басқа да ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленген.

1.3 Осы Стандарт Университеттің әрбір қызметкерімен мүдделер қақтығысын басқарудың тиімді жүйесін ұйымдастыруға бағытталған, оның мақсаты: мүдделер қақтығысын болдырмау, әлеуеттік/ықтимал мүдделер қақтығысын анықтау, оны бақылау, сондай-ақ оның салдарын болдырмау болып табылады.

1.4 Жалпы қағидалар

1.5 Стандарттың қағидалары мен талаптарын сақтау Университеттің құрылымдық бөлімшелері, лауазымды тұлғалары, барлық қызметкерлері мен білім алушылары үшін міндетті болып табылады.

1.6 Стандартта көзделген Университеттегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, анықтау және жолын кесу шаралары мен тәсілдері түпкілікті болып табылмайды.

1.7 Стандарт талаптарын орындамау ҚР заңнамасында белгіленген шекте білім алушыны, қызметкерді тәртіптік жауапкершілікке тарту негізі бола алады және жекелеген жағдайларда азаматтық-құқықтық және қылмыстық қудалау шараларына әкеп соғуы мүмкін.

1.8 Университет қызметкерлері мен білім алушыларының Стандартты сақтауын бақылауды Университеттің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметі, факультет декандары және құрылымдық бөлімшелердің басшылары жүзеге асырады.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты әзірлеуші Шымкент университетінің «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметі» болып табылады.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған қоғамдық қатынастардың ерекшеленген саласына арналған ұсынымдар жүйесін орнатуға бағытталған.

2 Нормативтік сілтемелер

2.1 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Қазақстан Республикасының Заңы 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ.

2.2. Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы ашықтықты және айқындықты қамтамасыз ету жөніндегі жемқорлыққа қарсы стандартын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы № 174 бұйрығы

	Шымкент университеті	
	Сапа менеджмент жүйесі Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты	беті. 4 из 11

3. Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының 2022 – 2026 жылдарға арналған тұжырымдамасы. Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 2 ақпандағы № 802 Жарлығы.

4. Университет Жарғысы;

5. Университеттің Академиялық саясаты.

6. Шымкент университеті жемқорлыққа қарсы стандарты

7. Терминдер, анықтамалар және қысқартулар

ҚР – Қазақстан Республикасы;

БҚ – Бақылаушы кеңес;

ҒК – Ғылыми кеңес;

ПБД – Персоналды басқару департаменті;

ПОҚ – профессор-оқытушылар құрамы;

ОКП – оқу-көмекші персонал;

ЗБ – Заң бөлімі.

2 Жауапкершілік және өкілеттік

1. Осы Стандартты университеттің–Ректоры бекітеді.

2. Бекітілген стандарттың мазмұны, құрылымы және ресімделуі үшін стандарттың әзірлеушісі жауапты болады.

3. Стандарттың соңғы редакциясы туралы шешімді, Стратегиялық даму және ішкі сапаны қамтамасыз ету департаменті қабылдайды.

4. Стандарт талаптарын университет қызметкерлерінің назарына жеткізу үшін Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметі мен құрылымдық бөлімшелердің басшылары жауапты болады.

5. Мүдделер қақтығысының себептері мен шарттары

5.1 Университет қызметкерінің кәсіби қызметін жүзеге асыру барысында мүдделер қақтығысы келесі нәтижелерде туындауы мүмкін:

5.1.1 бақылау рәсімдері мен ішкі регламенттердің болмауы: - Университеттің басқару органдары, лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері арасындағы функциялар мен өкілеттіктердің аражігін ажырату бойынша; - іскерлік қарым-қатынас нормаларын және кәсіби этика қағидаттарын сақтау бойынша.

5.2 Мүдделер қақтығысы Университеттің лауазымды тұлғалары қызметінің нәтижесінде де, Университеттің педагогикалық қызметкерлері қызметінің нәтижесінде де болуы мүмкін.

5.3 Педагог қызметкердің мүдделер қақтығысы деп педагог қызметкердің кәсіби қызметті жүзеге асыруы кезінде материалдық пайда немесе өзге де артықшылық алуға жеке мүдделілігі туындайтын және педагог қызметкердің өзінің жеке мүдделілігі мен білім алушының, кәмететке толмаған оқушылардың ата-аналарының (занды өкілдерінің) мүдделері арасындағы қайшылық

	Шымкент университеті	
	Сапа менеджмент жүйесі Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты	беті. 5 из 11

салдарынан кәсіптік міндеттерін тиісінше орындауына әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін жағдай түсініледі.

5.4 Білім беру қатынастары саласындағы мүдделер қақтығысы келесі жағдайларда туындауы мүмкін:

5.4.1 қызметкер моральдық міндеттемелерге негізделген қарым-қатынас жасайтын туыстарына және/немесе басқа адамдарға қатысты кәсіби міндеттерді орындау. Мысалы, емтихандар немесе сынақтар қабылдау, аттестаттау комиссиясының жұмысына қатысу;

5.4.2 ақы төленетін жұмысты орындау (мүліктік сипаттағы қызметтер көрсету). Мысалы, өз студенттеріне сабақ беру немесе студенттерді өздерінің ғылыми еңбектерін алуға мәжбүрлеу;

5.4.3 материалдық пайда (ақшаны қоса алғанда), сыйлықтар мен қызметтер алу;

5.4.4 оқытушының және/немесе оның туыстарының мүліктік міндеттемелері. Мысалы, мұғалім және/немесе оның туыстары жеңілдікті шарттармен мүліктік міндеттемелер жасайды, атап айтқанда – пайызсыз несиелер, төмендетілген бағамен сатып алу-сату мәмілелері, жеңілдетілген жалдау немесе мердігерлік және т. б.;

5.4.5 педагогтың белгіленген тыйымдарды анық бұзуымен байланысты жағдайлар. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңының 51-бабы 5-тармағына сәйкес педагог қызметкерлерге білім беру қызметін саяси үгіттеу, діни насихат жүргізу мақсатында немесе білім алушыларды Қазақстан Республикасының Конституциясына және Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келетін іс-әрекеттерге итермелеу үшін пайдалануға тыйым салынады;

5.4.6 Құпия ақпаратты пайдалану.

5.5 Мүдделер қақтығысы ахуалының туындауын болдырмау мақсатында Университет қызметкерлері мүдделер қақтығысының туындауына ықпал ететін түрлі факторларға жедел және барабар ден қоюы тиіс.

6. Мүдделер қақтығысын басқару принциптері Университеттің лауазымдық тұлғасы және әрбір қызметкері мүдделер қақтығысын басқарудың келесі негізгі принциптерін сақтауға міндетті:

6.1 Университет мүдделерінің басымдығы қағидаты. Қызметкерлер, лауазымды тұлғалар Университеттің мүдделерін, өздерінің жеке және өзге де мүдделерінен және үшінші тұлғалардың мүдделерінен жоғары қояды;

6.2 Ниеттестік пен адалдық принципі. Қызметкер Университет мүддесі үшін және адал әрекет етеді, мүдделер қақтығысына жол бермейді және өз мүдделері үшін немесе кез келген үшінші тұлғалардың мүдделері үшін әрекет етпейді;

6.3 Ақпаратты ашу принципі. Қазіргі уақытта орын алған немесе болашақта болуы мүмкін қызметкерлермен кез келген мүдделер қақтығысы

Университеттің жауапты маманына белгілі болуы тиіс. Қызметкерлер мүдделер

	Шымкент университеті	
	Сапа менеджмент жүйесі Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты	беті. 6 из 11

қақтығысының барлық жағдайларын, олардың туындау алғышарттарын қоса алғанда, дереу және толық көлемде ашады;

6.4 Бейтараптық қағидаты. Әрбір лауазымды тұлға және қызметкер тұлға ықтимал мүдделер қақтығысы және (немесе) өзінің лауазымдық міндеттерін бейтарап орындау себебі бойынша қатер тудыруы мүмкін жеке және өзге де мүдделерді іске асыруға бағытталған іс-қимылдарды жүзеге асырудан тартынады;

6.5 Сақтық пен адалдық принципі. Әрбір қызметкер/лауазымдық тұлға мүдделер қақтығысының туындауымен байланысты жағдайларда өте сақ болады және Университет алдындағы өзінің міндеттері мен жауапкершілігінің тереңдігін анық түсінеді. Қызметкер мүдделер қақтығысын анықтау және басқару бойынша, мүдделер қақтығысы туралы дереу хабарлауды қоса алғанда, қажетті шараларды уақтылы қабылдайды;

6.6 Төзімсіздік және ішкі мәдениет принципі. Университет мәдениетті және өзінің жұмыс ортасында мүдделер қақтығысының туындауына төзбеушіліктің жоғары деңгейін қалыптастырады. Университет өз қызметкерлерінің/лауазымды тұлғаларының ықтимал мүдделер қақтығысын анықтауын құптайды және қызметкерлердің Стандарт қағидаларын түсінуіне бағытталған ашық қарым-қатынастың ішкі мәдениетін дамытады;

6.7 Жеке жауапкершілік және жеке үлгі принципі. Әрбір лауазымды тұлға және қызметкер Университет мүддесі үшін мүдделер қақтығысын уақтылы анықтамағаны және ашпағаны, сондай-ақ тиісінше реттемегені үшін жауапты болады. Университет қызметкерлері/ лауазымдық тұлғалары өз ісәрекеттерімен парасаттылық пен этикалық мінез-құлықтың жеке үлгісі болып табылады, кәсібилікке бейілділікті көрсетеді және Стандарттың, Университеттің өзге де ішкі құжаттары мен Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын мүлтіксіз орындайды. Әрбір қызметкер/лауазымдық тұлға Университеттің ішкі бақылау жүйесінің қатерлері мен кемшіліктерін анықтауға қатысады, сондай-ақ кәсіби этика қағидаларын сақтауға ықпал етеді;

6.8 Жеке қарау және объективтілік принципі. Әрбір және кез келген мүдделер қақтығысы анықталған жағдайда ол Университет үшін ықтимал тәуекелдерді бағалай отырып, жеке тәртіппен қаралуы тиіс, сондай-ақ оны одан әрі реттеу жүргізілуі тиіс. Университет қызметкерлері/лауазымдық тұлғалары мүдделер қақтығысының нақты жағдайын бұрмалайтын кез келген субъективтілікті, оның ішінде мүдделер қақтығысын зерттеу процесі мен нәтижелеріне жеке және өзге мүдделер мен түрлі факторлардың кез келген әсерін азайтуға тырысады;

6.9 Құпиялылық принципі. Мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді ашу процесінің және қаралып отырған жағдай бойынша қорытынды шығару және түпкілікті шешім қабылдау кезеңіне дейін мүдделер қақтығысын одан әрі реттеу процесінің құпиялылығы қатаң сақталады.

3. Мүдделер қақтығысын анықтау

	Шымкент университеті	
	Сапа менеджмент жүйесі Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты	беті. 7 из 11

1. Мүдделер қақтығысының алдын алу және реттеу жөніндегі жұмыстың тиімділігі осындай жанжалдарды толық және уақтылы анықтауды көздейді.
2. Университет мүдделер қақтығысының дамуының ең ерте кезеңдерінде уақтылы анықтауды және оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері тарапынан оған мұқият қарауды қамтамасыз етуге міндетті.
3. Университет қызметінде мүдделер қақтығысы туындауы мүмкін қызметкерлерді жұмысқа қабылдау кезінде мүдделер қақтығысының ықтимал қатерлерін анықтауға, кандидаттардың жеке, кәсіби қасиеттеріне және олардың беделіне қойылатын жоғары талаптарды белгілеуге міндетті.
4. Университеттің әрбір қызметкері мүдделердің кез келген қақтығысы туралы белгілі болған сәтте ол туралы ақпаратты Университеттің комплаенсофицерінің назарына жеткізуге міндетті.
5. Құрылымдық бөлімшелердің басшылары қызметкерлердің мүдделер қақтығысын болдырмауға бағытталған белгіленген талаптарды, шектеулерді, тыйымдарды сақтауына пәрменді бақылауды қамтамасыз етуге міндетті.

4. Мүдделер қақтығысын реттеу

1. **Комплаенс-бақылау және сапаны қамтамасыз ету жөніндегі Этикалық комиссия** (бұдан әрі Комиссия) Университеттегі мүдделер қақтығысын шешу жөніндегі орган болып табылады. Комиссияның міндеттеріне білім алу құқығын іске асыру мәселелері бойынша білім беру қатынастарына қатысушылар арасындағы келіспеушіліктерді реттеу, қызметкерлердің мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерін қарау және егер мүдделер қақтығысы орын алса, оны реттеу кіреді. Комиссияның шешімі Университеттегі білім беру қатынастарының барлық қатысушылары үшін міндетті болып табылады және көрсетілген шешімде көзделген мерзімде орындалуға тиіс.
2. Мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді ашу жазбаша түрде жүзеге асырылады. Мүдделер қақтығысын кейіннен жазбаша түрде белгілей отырып, ауызша нысанда бастапқы анықтауға жол берілуі мүмкін. Туындаған (орын алған) мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді қабылдауға жауапты лауазымды тұлға Университеттің комплаенс-офицері болып табылады.
3. Комиссия ұсынылған мәліметтерді құпия қарау және мүдделер қақтығысын реттеу міндеттемесін өзіне алады. Келіп түскен ақпаратты Университет үшін туындайтын қатердің ауырлығын бағалау және мүдделер қақтығысын реттеудің неғұрлым қолайлы нысанын таңдау мақсатында осыған уәкілетті лауазымды адам мұқият тексеруі тиіс. Осы жұмыстың нәтижесінде Комиссия қызметкер ұсынған жағдай мүдделер қақтығысы емес және нәтижесінде арнайы жолға қою тәсілдері қажет емес деген қорытындыға келуі мүмкін.
4. Комиссия сондай-ақ мүдделер қақтығысы орын алды деген қорытындыға келіп, оны шешудің әртүрлі тәсілдерін, оның ішінде: - қызметкердің жеке мүдделеріне әсер етуі мүмкін нақты ақпаратқа қол жеткізуін шектеу; - мүдделер қақтығысы әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін мәселелер бойынша шешімдерді

	Шымкент университеті	
	Сапа менеджмент жүйесі Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты	беті. 8 из 11

талқылауға және қабылдау процесіне қатысудан қызметкердің ерікті түрде бас тартуы немесе оны (тұрақты немесе уақытша) шеттетугі мүмкін; - қызметкердің функционалдық міндеттерін қайта қарау және өзгерту; - қызметкерді мүдделер қақтығысына байланысты емес функционалдық міндеттерді орындауды көздейтін лауазымға ауыстыру; - қызметкердің Университет мүдделерімен қайшылық тудыратын өзінің жеке мүддесінен бас тартуы.

5. Мүдделер қақтығысын шешу тәсілдерінің келтірілген тізбесі толық болып табылмайды. Әрбір нақты жағдайда қызметкермен келісім бойынша оны реттеудің басқа нысандары табылуы мүмкін.

6. Мүдделер қақтығысын шешудің нақты әдісін таңдау туралы шешім қабылдау кезінде қызметкердің жеке мүддесінің маңыздылығын және осы жеке мүдденің іске асырылуы Университет мүддесіне нұқсан келтіру ықтималдығын ескеру маңызды.

7. Мүдделер қақтығысын болдырмау үшін қызметкерлер Университеттің мүдделер қақтығысын анықтау және реттеу жөнінде Саясаттың және Іскерлік этикасы кодексiнiң қағидаларын ұстануы қажет.

10. Сақтау

10.1. Университет сайтында Стандарттың электрондық нұсқасын орналастырғаннан кейін орындаушылар онымен танысады

10.2. Кафедралар мен бөлімшелерде қызметкерлерді Стандартпен таныстыру үшін кафедра меңгерушісі және немесе бөлімше басшысы жауап береді.

10.3. Стандарттың таралымы, көшірмесін есепке алу, рұқсатсыз пайдалану және сақталуы үшін бөлімше басшысы жауапты болады.

10.4. Стандарттың толық нұсқасы электронды түрде, ал титул парағы мен танысу парағы басып шығарылған түрде сақталады.

11. Талдау және өзектендіру

11.1 Стандартты тексеру, талдау және өзектендіру: - Университетті қайта ұйымдастыру қайта атау кезінде;

- Университеттің сапа саласындағы стратегиясы, саясаты және мақсаттары өзгерген кезде; - сәйкессіздіктер процестері анықталған кезде, ішкі және немесе сыртқы аудиттер кезінде; - мүдделер қақтығысын реттеу мәселелері бойынша заңнамалық, регламенттеуші және келісімшарттық талаптардың өзгеруі кезінде.

11.2

11.3 Стандартты талдау және өзектендіру үшін әзірлеуші жауапты болады.

11.4 Әзірлеуші стандартты өзектендіруді жаңа ақпарат келіп түскен күннен бастап 5 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жүзеге асыруға тиіс.

	Шымкент университеті	
	Сапа менеджмент жүйесі Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты	беті. 9 из 11

11.5 Бөлімшелердегі жұмыс орындарында Стандарттың қолданыстағы нұсқаларының болуын қамтамасыз ету және оған жауапкершілік бөлімшелер басшыларына жүктеледі.

12. Стандартқа өзгерістер енгізу

12.1. Стандарт заңнама өзгерген жағдайда немесе қажеттілігіне қарай қайта қаралады.

12.2. Заңнама талаптары өзгерген жағдайда осы Стандарт оны өзгерткен кезге дейін қолданыстағы заңнамаға қайшы келмейтін бөлігінде қолданылады.

12.3. Стандарттың түпнұсқасына өзгерістер енгізуді әзірлеуші жүзеге асырады, жаңартылған нұсқасын университеттің ресми сайтында орналастыруы тиіс

Шымкент университеті

Сапа менеджмент жүйесі
Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты

беті. 10 из 11

А қосымшасы
(міндетті)
Танысу парағы

Лауазымы	Т.А.Ж.	Күні	Қолы

	Шымкент университеті	
	Сапа менеджмент жүйесі Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты	беті. 11 из 11

Б қосымшасы
(міндетті)

Өзгерістерді тіркеу парағы

№	Өзгеріс туралы хабарлама №	Өзгерісті бекіту күні	Құжатқа өзгерісті енгізген		
			Өзгерісті енгізуді жүзеге асырушының аты-жөні	Қолы	Күні

Шымкент университети

Сапа менеджмент жүйесі
Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты

беті. 12 из 11

Шымкент университеті

**Сапа менеджмент жүйесі
Мүдделер қақтығысын болдырмау стандарты**

беті. 13 из 11